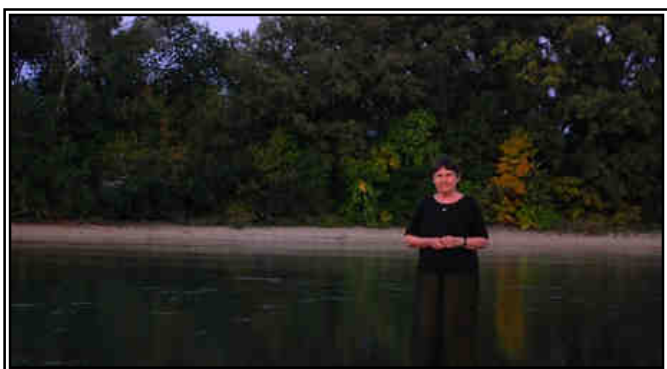

megtartott volna. Ez az ember pedig aznap este leitta magát, és megölt egy fiatalembert, akiből zen mester lehetett volna.

Ha megfontoljuk ezeket a gondolatokat, akkor talán bárhol és bármikor nagyobb felelősséggel, empátiával, toleranciával, fogunk a környezetünk felé fordulni.

A világ olyan, amilyenné formáljuk. A „világ” individuumok összessége. Elsősorban magamat tudom formálni. A csendben, fegyelmekkel, rendszeresen történő ülés által valami történik velem, bennem, benned, bennünk. Légy türelmes és kitartó, és bízzál az eredményben, még akkor is, ha lassan mutatkozik meg. Ajándékozzuk meg egymást jelenlétünkkel.

„Hol ketten vagy hárman az én nevemben összejöttek, ott köztetek vagyok.”

SZ. KISS MÁRIA

A SAJÁT KUDARCAINK SEGÍTENEK ABBAN, HOGY MÁSOKAT MEGÉRTSÜNK LÁTOGATÓBAN A PÁLHEGYI HÁZASPÁRNÁL

Tavaly ünnepelték az ötvenedik házassági évfordulójukat, öt gyermekük és tizenöt unokájuk van, jó negyedszázada foglalkoznak házasság gondozással, de Pálhegyi Ferenc és Gede Livia ma sem gondolja, hogy mintaházasság lenne az övék. Vallják, hogy naponta küzdeni kell a másikért, a kapcsolatért, és ha mindezt Isten vezetésével tesszük, az áldás nem marad el.

A Budapest-Torockó téri református lelkészi hivatalban beszélgetünk, ahová a házigazda tájékozottságával kísérték be. Mióta járnak ebbe a gyülekezetbe?

Pálhegyi Ferenc: Régebb óta, mint ahogy egymást ismerjük. Én 1950-ben itt konfirmáltam Joó Sándornál. Sepsiszentgyörgyön születtem, a bécsi döntés után Brassóba, majd Besztercére költöztünk. Apám 1944 őszén katona volt a Dunántúlon, így édesanyámmal Budapestre jöttünk a rokonainkhoz, hogy közelebb legyünk hozzá. A főváros ostromát is itt éltük át, a hűgom az óvóhelyen született.

Még 1945 tavaszán került a kezembe anyám Bibliája, amelyet a Jelenések könyvének kezdtem el olvasni. Ezt senkinek sem ajánlom, de engem lenyűgöztek az apokaliptikus képek – bár nem értettem őket, a megélt borzalmak miatt közel álltak hozzám. Aztán Makón, a Bethánia Egyesület által szervezett vasárnapi iskolában tizenkét évesen megtértem. Apám 1948-ban került haza az orosz hadifogságból; ekkor már együtt érkeztünk Budapestre. A Húvösvölgyben kaptunk lakást, és ez a templom volt a legközelebb hozzánk. **Gede Livia:** Mi debreceniek vagyunk, de az otthonunkat bombatalálat érte. Egy vidéki nagynéném fogadott magához bennünket néhány évre, amíg anyukám Budapesten jó állást és hármunknak albérletet nem talált. Édesanyám a háború után, az ébredési mozgalom idején jutott hitre, ezután kezdtünk el Joó Sándor gyülekezetébe járni.

Zuhog vagy szemerkél

Ezek szerint itt is ismerkedtek meg. Esetleg klasszikus „ifis szerelem” volt az önöké?

P. F.: Miután 1956-ban szétesett a gyülekezet ifjúsági csoportja, Uray Gézával, aki a legjobb barátom volt, elkezdtük újjászervezni. Joó Sándortól elkértük a keresztes anyakönyveket, elindultunk látogatni, és 1957 őszén már ifjúsági csendesnapot tartottunk. Itt az egyik lány egy időre eltűnt a csoportból. Amikor előkerült, örömmel újságolta, hogy Sándor bácsival beszélgetett, és átadta az életét Krisztusnak. Gede Livia volt, a későbbi feleségem...

G. L.: Egyébként nagyon visszahúzódó lány voltam, tizenhét évesen konfirmáltam, és utána is csak a templomig jutottam. Hívtak ugyan a lányok ifire, ám mindig arra hivatkoztam, hogy tanulnom kell. Egyszer anyukám is mellettem állt, és előtte nem mertem nemet mondani, így aztán kelleetlenül, de elmentem. Meglepett a kedves fogadtatás, jól éreztem magam, és ott ragadtam. A csendesnap után elkezdtünk egyre többeket hívogatni, sőt a szomszédos budahegyvidéki ifi megalakulásába is besegítettünk.

Vagyis a közös szolgálat érett lassan házassággá?

P. F.: Hát, én jól emlékszem egy pillanatra, amikor a templomból jöttünk kifelé, Livia előttem vagy tíz méterrel, és a tekintetünk találkozott. No, attól nem tudtam szabadulni...

G. L.: Pedig akkor csak ismerősként odabólintottam neki egy köszöntést. Nem gondoltam semmi egyébire, hiszen úgy tudtam, hogy vőlegény. Meg is lepődtem, amikor később megkérdezte tőlem, hogy hazakísérhet-e. Azonnal rávágtam, hogy miért engem akar kísérgetni, amikor menyasszonya van.

P. F.: Valóban volt a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolán, ahová jártam, egy komoly kapcsolat, amely ekkorra már fölbomlott. Felajánlottam hát Líviának, hogy

tisztázom a helyzetet hazáig. Amíg a Torockó térről a Margit híd pesti oldaláig jutottunk, elmondtam a védőbeszédemet a zuhogó esőben.

G. L.: Ami persze csak szemerkélt.

P. F.: Íme, még a közös élményeinkre is másképpen emlékezünk... Egyszer erről úgy nyilatkoztam, hogy zuhogott az eső. Lívia rögtön szóvá is tette, mert szerinte az eső csak szemerkélt.

A nézetkülönbségeknél maradva: talán a legnehezebb a hozott mintáink és az alapvető személyiségjegyeink eltéréseivel szembesülni, hiszen minden napunkban, minden viszonyulásunkban előtűnnek. Önöknek mennyire különbözik az alaptermészetük?

P. F.: Nagyon. Lívia precíz, pontos, rendszerető – én kevésbé vagyok aprólékos, inkább nagyvonalúan, elméleti szempontból szemlélek sok mindent. Az életritmusunk szerint én hajnali pacsirta vagyok, ő éjszakai bagoly. Hozzáteszem: olyan házasságot még nem láttam, amelyben két ember mindig mindenben ugyanolyan lett volna. Egyébként kétségbeesnék, ha egy reggel úgy ébrednék, hogy a feleségem ugyanolyan, mint én. Az a fontos, hogy naponta küzdeni kell a másikért és a kapcsolatért.

G. L.: Fel kell fedni a különbségeket és a konfliktusforrásokat is ahhoz, hogy egységre jussunk.

Egyetértetek, de úgy vélem, a párok többsége nem a különbségekre összpontosítva indul neki a közös életnek. Önök milyen gondolatokkal vágtak neki a házasságnak?

G. L.: Természetesen igyekeztünk mindenben előre megegyezni. Megállapodtunk, hogy Feri a szakmájában áll helyt, én meg majd a gyerekeket nevelem. Gimnazistaként vonzott a művészi pálya, hiszen apukám, aki háromévi házasság után elhagyott bennünket, három hangszeren játszott. A fényképe ma is látható az Operaház emlékfalán. De ezt a vonzalmat könnyedén feláldoztam, családot akartam – talán azért, mert egykeként nőttem fel. Gyógypedagógusi diplomát a gyesen töltött közel tizenhat év vége felé szereztem.

„Két külön világ lettünk”

Feri bácsi ekkor már a főiskolán dolgozott.

Tanítványa lett a férjének?

G. L.: Nem, mert én logopédia szakot végeztem, ő pedig a látássérült szakosokat tanította, illetve személyiség-lélektant, gyógypedagógiai pszichológiát oktatott. Amikor megkaptam a diplomámat, boldog voltam. Mindig is nagy álmom volt a tanítás! Két év után azonban be kellett látnom, hogy az otthonom is, a munkám is teljes embert kíván. De amíg az iskolában bármelyik tanár tud helyettesíteni, a gyerekeimnek nem lesz más anyjuk. Így inkább visszatértem hozzájuk, és csak egy négyórás állást vállaltam: műszaki rajzolóként dolgoztam, hogy valamicskét enyhítsem az egy keresetből élő családunk gondjait.

Ennyi időre már sikerült elszakadnom otthonról, mert a második gyerekünk születése után hozzánk költözött anyukám, és néhány évig még a nagymamám is velünk lakott. Négygenerációs családukban – az általános vélekedésekkel ellentétben – békés, harmonikus, bár

igen mozgalmas hétköznapiakat éltünk. Az évek gyorsan elrepültek, és egyszer csak arra eszméltem, hogy serdülők vesznek körül, akikkel már nem olyan könnyű az együttműködés, mint eddig.

P. F.: Én viszont továbbra is meg voltam győződve arról, hogy az anya dolga a gyerekekkel foglalkozni.

G. L.: Ekkor egy komoly hibát követtem el: a férjemet kezdtem okolni. „Mindig a munkáddal törődsz, és soha nem vagy itthon!” – vágtam a fejéhez rendszeresen. Rendkívül rossznak tartom ezt utólag, ráadásul akkor sem hozott eredményt, sőt a férjem inkább menekült a számonkérő elmarasztalások elől... A szemrehányások közepette sajnos még a serdülőink érdekében sem tudtunk együttműködni.

P. F.: Mindezt én úgy éltem meg, hogy a feleségem nem támogat, nem érdekli őt a szakmám... És lassan két külön világ lettünk. Húsz év házasság után!

Azt gondolnánk, hogy két hívő, szolgáló keresztény ember kapcsolata nem juthat el idáig. Így többszörös kudarcként élhették meg, hiszen a házasságuk minősége a hitük fokmérője is lehetett valamiképp.

P. F.: Kiderült számunkra, hogy két hívő ember házassága még nem hívő házasság. Erre a felismerésre azonban nem magunktól jöttünk rá. A legidősebb lányunk párja révén megismerkedtünk a Timóteus Társasággal, ahol egy házaspár, Mike és Kati hetente beszélgetett velünk házassági témákról, egy teljes éven át. Rá kellett jönnünk, hogy évtizedek óta olvastuk a Bibliát, szolgáltunk is, mégsem ismertük Isten azon alapigazságait, amelyek a házasságra vonatkoznak. Mindaddig azt gondoltam, hogy tudok segíteni magunkon, hiszen ez a szakmám. Azóta állítom – mert megtapasztaltuk –, hogy a pszichoterápia tüneteket kezel, Isten ígéje viszont gyógyít. Ezt a felismerést pedig tovább akartuk adni, így született meg a házassággondozó szolgálatunk.

G. L.: Úgy gondoltuk, hogy a saját szenvedéseink és megoldásaink, a konfliktusok, amelyeken Isten átvezetett bennünket, segítenek abban, hogy mások hasonló problémáit megértsük. Mi már tudjuk az irányt, ezt megmutathatjuk a bajban lévőknek.

Hogyan gyógyult ez a beteg kapcsolat az alatt az egy év alatt?

P. F.: Jól emlékszem arra a jelenetre, amikor hároméves lányunk elmélyülten babázott, és többször hangosan ismételte: „Papa, papa, ne mondd azt, hogy hagyj békén!” Belém hasított, hogy milyen gyakran mondom én ezt neki. Lassan világossá lett számomra, hogy a gyereknevelés kétemberes feladat, amelyből nem vonulhatok ki, mert az én felelősségem is, hogy mi lesz a gyerekeimmel – akkor is, ha a feleségem tölt több időt velük. Lívia is honnan tudná, hogy szeretem, ha nem fordítok rá elég figyelmet?

G. L.: Nagyon egyedül éreztem magam, és noha szerettem a férjemet, sokszor haragudtam rá. Megdöbentett, hogy ellenségemnek tekintettem azt, akit a legjobban szeretek, és ezzel magamnak is fájdalmat okoztam. De nem volt kihez vinnem a haragomat, csak Isten elé. Megtapasztaltam, hogy ha „nincs is emberem”, Istenem akkor is van, mert a házaspári magányból egyedül nem lehet kitörni. És ez az Isten a férjemnek is megmutatta az utat, sőt: az első lépést ő tette meg. Csodálatos élmény volt megtapasztalni, amint